

UNIVERSITETI "KADRI ZEKA" UNIVERSITY

Zija Shemsiu, 60000, Gjiilan, Kosovë
www.uni-gjiilan.net tel: 0280-390-112

SYLLABUS

Lënda: E Drejta Ndërkombëtare Publike

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti Juridik
Titulli i lëndës:	E Drejta Ndërkombëtare Publike
Niveli:	Bachelor
Statusi lëndës:	Obligative
Viti i studimeve:	viti i 3-të, semestri i 5-të
Numri i orëve në javë:	6+1
Vlera në kredi – ECTS:	7
Koha / lokacioni:	Ligjërata: E Shtune 11:00 – 16:00 Ushtrime E Hënë 09:00 – 12:00 dhe E Shtune 10:00 - 13:00 Asistent: Mr. Sc. Selim Daku & Ma. Sc. Rilind Berisha
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof. Dr. Dukagjin Leka
Detajet kontaktuese:	Email: dukagjin.leka@gmail.com ; Cel: +37744211671
Përshkrimi i lëndës	-E Drejta Ndërkombëtare është një lëndë sfiduese pasi operon në një arenë politike që për nga struktura dhe dinamika dallon nga e drejta vendëse me të cilën studentët janë më të familjarizuar. Brenda kufizimeve dhe/ose kornizave të përcaktuara kohore, kjo lëndë do të përfshijë një shumësi temash, disa prej të cilave janë të trajtuara, nga aspekti i të drejtës vendëse, në lëndë të veçanta. -Qëllimi kryesor i kësaj lënde është që ti bëjë të mundur studentëve që të kuptojnë dhe shpjegojnë strukturën institucionale ndërkombëtare, përfshirë fillet dhe zhvillimin e të drejtës ndërkombëtare publike; -Që të njohin dhe përdorin burimet e të drejtës ndërkombëtare, si dhe mjetet ndihmëse për përcaktimin e të drejtës në arenën ndërkombëtare; -Që të kuptojnë dhe shpjegojnë rolin e të drejtës në procesin e politikëbërjes ndërkombëtare; -Që të njohin dhe kuptojnë aspekte të veçanta dhe/ose të specializuara të së drejtës ndërkombëtare (siç është përdorimi

	i instrumentit ushtarak në të drejtën ndërkombëtare, zgjidhjen e mosmarrëveshjeve ndërkombëtare apo suksedimin në të drejtën ndërkombëtare); si dhe -Që të përfitojnë aftësi dhe shkathtësi analitike, argumentuese dhe kreative përmes analizës dhe diskutimit të rasteve dhe të teksteve ligjore.
Qëllimet e lëndës:	-Kjo lëndë ka për qëllim parësor që të ofrojë një studim të autoritetit në proceset e vendimmarrjes në komunitetin botëror, duke përfshirë si procesin konstitutiv themelor me të cilin e drejta ndërkombëtare krijohet dhe aplikohet, ashtu dhe rendin publik që themelohet si rezultat i këtij procesi. -Konsideratë e veçantë do t'i jepet si parashikimit formal ashtu dhe praktikës efektive të pjesëmarrësve në proceset e vendimmarrjes në arenat e jashtme (siç janë shtetet-kombe, organizatat qeveritare, ndër-qeveritare dhe jo-qeveritare, korporatat shumëkombëshe, si dhe bashkimet apo asociacionet private dhe individët), perspektivave të tyre, arenave të ndërveprimit, bazës së pushtetit (kontrolli mbi njerëzit, burimet apo resurset planetare dhe institucionet), dhe strategjive të aplikuara (si p.sh., përdorimi i instrumentit diplomatik, ideologjik, ekonomik dhe ushtarak). -Theksi kryesor, pra, do të vihet në procesin dhe dinamikat e procesit të gjenerimit ose krijimit, ndryshimit apo modifikimit dhe shfuqizimit të ligjeve ndërkombëtare, ose me fjalë tjera, mënyrës së <i>operimit</i> të së drejtës në arenat e jashtme. Burimet e të drejtës ndërkombëtare, teoritë rreth saj, dhe rastet e ndryshme të vendosura nga trupat gjyqësor në nivelet kombëtare dhe ndërkombëtare kanë rëndësi thelbësore për të kuptuar këtë proces. Dhe ato do të studiohen. -Përqendrimi tjetër me rëndësi i lëndës do të jetë në ekzaminimin dhe studimin e rolit të shteteve, krijimin e tyre, transformimin dhe shuarjen së ekzistuari. Një sërë temash të tjera aktuale të së drejtës ndërkombëtare publike do të jenë subjekt shqyrtimi, gjithashtu.
Rezultatet e pritura të nxënies:	Pas përfundimit me sukses të kësaj lënde, studentët janë në gjendje të: 1. Kuptojnë dhe shpjegojnë strukturën institucionale ndërkombëtare, përfshirë fillet dhe zhvillimin e të drejtës ndërkombëtare publike; 2. Njohin dhe përdorin burimet e të drejtës ndërkombëtare, si dhe mjetet ndihmëse për përcaktimin e të drejtës në arenën ndërkombëtare; 3. Kuptojnë dhe shpjegojnë rolin e të drejtës në procesin e politikëbërjes ndërkombëtare;

	4. Njohin dhe kuptojnë aspekte të veçanta dhe/ose të specializuara të së drejtës ndërkombëtare (siç është përdorimi i instrumentit ushtarak në të drejtën ndërkombëtare, zgjidhjen e mosmarrëveshjeve ndërkombëtare apo suksedimin në të drejtën ndërkombëtare); 5. Të përfitojnë aftësi dhe shkathtësi analitike, argumentuese dhe kreative përmes analizës dhe diskutimit të rasteve dhe të teksteve ligjore.		
Kontributi në ngarkesën e studentit (duhet të korrespondojë me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata	6	Javë	6
Ushtrime teorike/laboratorike	2	Javë	8
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	2	Javë	2
Kollokfiume,seminare	2 Kollokfiume 1 Punim për Studentë	Javë	
Detyra të shtëpisë	10	Javë	10
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)			
Përgatitja përfundimtare për provim			
Koha e kaluar në vlerësim (teste, provim final)			
Projektet, seminare, prezantimet ,etj			
Totali			
Metodologjia e mësimdhënies:			
Me kalimin e kohës, metodat akademike ndryshojnë dhe përparojnë. Përqendrimi në mendimin kritik, analitik dhe kreativ do të jetë filozofia qendrore e organizimit dhe mbarëvajtjes së kësaj lënde. Rëndësi të veçantë do t'i kushtohet përmbajtjes së diskutimit dhe pjesëmarrjes aktive të studentëve gjatë orëve të ligjëratave të kësaj lënde. Metodologjia e mësimdhënies që do të përdoret në zbatimin e programit të kësaj lënde mbështetet në analizën e thellë të materialeve të përzgjedhura. Studentët duhet të ballafaqohen me problemet e jetës së përditshme të hulumtimit dhe interpretimit, të zgjedhura midis atyre më të shpeshta dhe			

	tipike në proceset vendimmarrëse dhe të ligj-bërjes ndërkombëtare në fushën e të drejtave të njeriut, me prioritet ndaj atyre që kanë ose mund të kenë një korrelacion më të përfaqësues me përvojat dhe nevojat në Kosovë. Me fjalë të tjera, nuk do të prezantohen vetëm rregullat themelore në burimet e përshkruara, por problemet më të shpeshta që shfaqen gjatë aplikimit të tyre, për të ndriçuar strukturën e tyre dhe problemet interpretuese që lidhen me to. Do të bëhet, gjithashtu, përpjekje për një ekuilibrim të përhapjes së njohurisë mbi tiparet kryesore të sistemit institucional ndërkombëtar dhe nocioneve më të specializuara, ndonëse orientimi parësor do të jetë i motivuar nga filozofia udhëheqëse, në këtë rast njohuria bazë mund të përftohet lehtë si derivat i diskutimit të përqendruar në probleme të specializuara, përparësia e të cilës empirikisht qëndron në një shkallë më të lartë probabiliteti të ngritjes apo rritjes së aftësisë ose shkathtësisë dhe kapacitetit për të zotëruar nocione më specifike dhe për të vepruar në kontekste më praktike. Pastaj metodat e tjera bashkëkohore, të cilat do të përdoren gjatë procesit të mësim-dhënies dhe mësim-nxënies do të jenë edhe metodat interaktive, përmes pyetjeve dhe përgjigjeve, ndarja në grupe të vogla diskutuese, përmes prezantimeve, punimeve seminarike, testeve provuese, pregaditjes së rasteve të ndryshme për studim, analizimi i rasteve që kanë të bëjnë me mbrojtjen e lirive dhe të drejtave të njeriut, si në aspektin e mbrendshëm, poashtu edhe në aspektin ndërkombëtar, etj.
Metodat e vlerësimit:	Testi i parë: 30 pikë Testi i dytë: 50 pikë Detyrat e shtëpisë: 10 pikë (1 detyra x 10 pikë) Vijimi i rregullt dhe aktiviteti në klasë: 10 pikë Totali: 100 pikë. Provimi përfundimtar: 100 pikë Vlerat e pikëve: Provimi ka 100 pikë. 50-60 = 6; 61-70 = 7; 71-80 = 8; 81-90 = 9; 91-100 = 10 Pikët nën 50 nuk mbërrijnë notën kaluese.
Literatura	
Literatura bazë:	Zejnullah Gruda, E Drejta Ndërkombëtare Publike – 2010, 2007, etj.

Literatura shtesë:	Arben Puto; E Drejta Ndërkombëtare Publike, botoi shtëpia botuese Albin, Tiranë 1999; William R. Slomanson, Pikëpamjet themelore mbi të Drejtën Ndërkombëtare (2006) – (Pjesë-Raste të Përkthyer në gjuhën Shqipe); W. Michael Reisman, Mahnoush Arsanjani, Siegfried Wiessner & Gayl S. Westerman, International Law in Contemporary Perspective (Casebook, Foundation Press, 2004); Ian Brownlie, Principles of Public International Law (7th ed. 2008); Peter Malanczuk, Akerhurst's Public International Law (7th ed. 1997); Sir Robert Jennings & Sir Arthur Watts (eds.), Oppenheim's International Law, Volume I: Peace, (9th, ed. 1992); Enver Hasani, Self-Determination, Territorial Integrity and International Stability: The Case of Yugoslavia (2005); Christian Tomuschat and Jean-Marc Thouvenin (eds.) The Fundamental Rules of the International Legal Order: Jus Cogens and Obligations Erga Omnes (2006).
Plani i dizajnuar i mësimit:	
Java	Ligjërata që do të zhvillohet
<i>Java e parë:</i>	HYRJE Prezentim i përmbajtjes së lëndës, metodave, organizimit dhe kërkesat e lëndës; Diskutime dhe sqarime për të gjitha çështjet që studentët mund ti preokupojnë e që kanë lidhje me lëndën.
<i>Java e dytë:</i>	ÇFARË ËSHTË E DREJTA NDËRKOMBËTARE? • Historiku • Perspektivat dominuese teorike • Si duhet ta kuptojmë të Drejtën Ndërkombëtare
<i>Java e tretë:</i>	BURIMET E TË DREJTËS NDËRKOMBËTARE I: TRAKTATET DHE ZAKONET NDËRKOMBËTARE • Nocioni dhe klasifikimi i burimeve • Traktatet ndërkombëtare (llojet; hyrja në fuqi; plotësimi dhe ndryshimi; shfuqizimi, etj.) • Procesi i krijimit të së drejtës ndërkombëtare zakonore • Marrëdhënia ndërmjet zakonit dhe burimeve të tjera

<i>Java e katërt:</i>	BURIMET E TË DREJTËS NDËRKOMBËTARE II: PARIMET E PËRGJITHSHME JURIDIKE DHE MJETET NDIHMËSE (DOKTRINA DHE VENDIMET GJYQËSORE) & BURIMET TJERA TË SË DREJTËS NDËRKOMBËTARE DHE HIERARKIA E NORMAVE NË TË DREJTËN NDËRKOMBËTARE • Normat <i>jus cogens</i>, obligimet <i>erga omnes</i>, neni 103 i Kartës së Kombeve të Bashkuara dhe marrëdhëniet midis tyre; fenomeni i “fragmentimit” të së Drejtës Ndërkombëtare ; • Vendimet e organizatave ndërkombëtare dhe aktet e njëanshme (unilaterale) si burim i të Drejtës Ndërkombëtare
<i>Java e pestë:</i>	E DREJTA NDËRKOMBËTARE NË VEPRIM • Analizë dhe studim i mendimit të fundit këshillëdhënës të Gjykatës Ndërkombëtare të Drejtësisë: <i>Pajtueshmëria me të Drejtën Ndërkombëtare e Deklaratës së Njëanshme të Pavarësisë në lidhje me Kosovën</i>; dhe aktgjykimit në rastin e Aplikimit të Konventës për Parandalimin dhe Ndëshkimin e Krimit të Gjenocidit (Bosnjë dhe Hercegovina kundër Serbisë dhe Malit të Zi) • Përmbajtja, kuptimi dhe implikimet për të Drejtën Ndërkombëtare të mendimit këshillëdhënës në lidhje me ligjshmërinë e Deklaratës së Pavarësisë dhe aktgjykimit në lidhje me Aplikimin e Konventës së Gjenocidit <i>Mendimi i Gjykatës Ndërkombëtare të Drejtësisë; Përmbledhje e përkthyer në gjuhën shqipe e Rastit të Gjenocidit.</i>
<i>Java e gjashtë:</i>	PREZANTIME: ÇËSHTJE AKTUALE TË SË DREJTËS NDËRKOMBËTARE <i>Tema të mundshme:</i> - Përgjegjësia për të mbrojtur në të drejtën ndërkombëtare - Ndërhyrja ushtarake në Libi - Rasti i Sirisë - E Drejta Ndërkombëtare dhe Interneti.
<i>Java e shtatë:</i>	TESTI MES-SEMEMSTRAL
<i>Java e tetë:</i>	NDËRVEPRIMI NË MES TË AKTORËVE VENDËS DHE NDËRKOMBËTAR NË APLIKIMIN E TË DREJTËS NDËRKOMBËTARE • Teoria moniste • Teoria dualiste

	• Statusi i të Drejtës Ndërkombëtare në Republikën e Kosovës
<i>Java e nëntë:</i>	KRIJIMI, TRANSFORMIMI DHE PUSHIMI SË EKZISTUARI I SHTETEVE: E DREJTA PËR VETËVENDOSJE
<i>Java e dhjetë:</i>	SHTETI, NJOHJA E SHTETEVE DHE QEVERIVE, NDRYSHIMI I REGJIMEVE
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	SUKSEDIMI NË TË DREJTËN NDËRKOMBËTARE
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	PËRDORIMI I INSTRUMENTIT USHTARAK (<i>JUS AD BELLUM</i>) • Vetëmbrojtja • Autorizimi i përdorimit të forcës nga KS i OKB-së • Ndërhyrja humanitare
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	ZGJIDHJA E MOSMARRËVESHJEVE NDËRKOMBËTARE • Mjetet ekstra juridike • Mjetet gjyqësore
<i>Java e katërbëdhjetë:</i>	TESTI PËRFUNDIMTAR
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	PROVIMI PËRFUNDIMTAR

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes: